ՓԱԼՈՒԼԸ / Հայ ժողովրդական հեքիաթներ, Հատոր VIII / Գուգարք (Լոռի), Լոռու բարբառ (խոսվածք)

Դանանդա Փալուլը թաքավոր ա ըլըմ։ Տենըմ ա թաքավորութինը մեղկ բան ա, ինքը մի խելոք ու հալալ մարթ ա ըլըմ, ուզըմ ա, որ թաքավորութենիցը դուս գա։ Գնըմ ա ըրեխանց հետ տունիկ ա շինըմ, խազ ա անըմ, իրան շաշի տեղ ա դնըմ, բալի դուս անեն թաքավորութենիցը։ Սա սհե Ռոնակա, Հախպատա պես մի գեղ ա ունենըմ, գալիս ա իրան տուն, որ ըշխատաքով ապրի։ Դրան հմի էլ ասըմ են՝ Դիվանդա Փալուլ, մթամ թե՝ ինքն իրան ձեռով իրան դիվանն արավ։
Ձըմռվա օր ա ըլըմ, ամեն բանի հատած վախտը։
Դա վեր ա կենըմ, սհե դբա Հախպատ գնըմ։ Տենըմ ա էն կոնուց մի իշավոր էկավ՝ մի խուրջին իշի վրա գծած, էկավ դրան հնգեր էլավ։
Դիվանդա Փալուլը հարցրուց, ասավ.— Տղա ջան, իշիդ բեռն ի՞նչ ա։
Ասավ.— Քիշմիշ ա։
Ասավ.— Մի բուռը քիշմիշ տուր՝ քեզ մի խրատ ասեմ։
Քիշմիշը տվուց, կերավ, ոնչ նա ասավ թե՝ խրատն ասա, ոնչ էլ ինքն ասավ խրատը։
Մի քիչ որ գնացին, ասավ.— Տղա ջան, մի բուռը քիշմիշ էլ տուր, մինն էլ ասեմ (մթամ էն մինը շատ էր ասել)։
Հանեց մի բուռն էլ էրետ, էն էլ կերավ, էլ չի մի բան էլա ասին մինն էլա։
Էլ եդ գնացին, ասավ.— Տղա ջան, մինն էլ տուր ուտեմ, մինն էլ ասեմ, դու դբա Ռոնակ ես գնըմ, ես էլ դբա Հախպատ տիմ գնալ։
Էն մի բուռն էլ կերավ ու նա դենը գնաց, նա էլ՝ դենը, ոնչ նա խրատն ասավ, ոնչ էլ նա ասավ, թե.— Բա խրատդ ո՞րն ա։
Էս իշավորը գնաց ու ճամփըմը, մի ճլկուտ տեղ, իշի ոտները ցեխըմը թաղվեց։ Հմի կարըմ չի էշը ցըխիցը հանե։ Դես-դեն խլըշկոտաց, տեհավ հրե Դիվանդա Փալուլը գնըմ ա։ Ղի էրետ, ղի— եդ չի մտիկ արավ։ Էշը թողուց, վազեց եդնեն հասավ, ասավ.— Ա՛յ տղա, ղի եմ տալի ղի, խի՞ չես եդ մտիկ անըմ։ Էշը ցխըմը թաղվել ա, արի գնանք քոմագ արա հանենք։
Թե,— ասավ,— այ տղա ո՞ւմ ես ղի տվել, դուն ասել ես՝ ա՛յ տղա, ա՛յ տղա, դե տղա շատ կա, ես ի՞նչ գիդեմ ո՞ւմ ես ձեն տվել։ Իրար հետ գեինք, խի՞ չի հարցրիր՝ ով ես, ինչ մարթ ես, անըմըդ ինչ ա։ Մխելի քիշմիշ տվիր ինձ, հու մուֆտա չի ուզեի. մի օր էլ կգաս մեր գեղը, կհարցնես՝ այսինչ մարթի տունը ո՞րն ա,— կասեն, կգաս, մի լավութին էլ ես կանեմ։ Էդ մի բուռը քիշմիշիդ խրատը։ Էն մի բուռը քիշմիշդ էլ որ կերա հա— նրա խրատն էլ էն ա, որ— մի տեղ մի զրից կիմանաս, մի տեղ մի բան կտենաս, մի տեղ մի սպանած մարթ կտենաս— գնաս ոչ ամեն բանն էլ կնգանդ ասես, կնիկը մուխաննաթ բան ա։
Եդնա քոմագ ա անըմ, իշին ցխիցը հանըմ են, ամենքն իրանց ճամփովը գնըմ։
Իշավորը որ գնըմ ա, ճամփըմը տենըմ ա, որ մի հին, քանդված բաղնսատեղ. հրես մի վենձ ձմերուկ կախ էլած, թաղը վրեն։ Դա էդ ձմերուկը ըտի թողըմ ա, գնըմ ա քիշմիշը ծախըմ, գեղամիչըմ մարթիք են թոփ էլած ըլըմ, ասըմ ա.— Տղեք, ո՞վ հետս մարջ կունի, տար ու էս չախը թաղը վրեն ձմերուկ բերե։
Նրանք ծիծաղըմ են վրեն, հմա տենըմ են, որ սրա շիդակն ա։ Սրա կնգանը մի սիրող ա ունենըմ, դրանց միչիցը ջգվըմ ա, գնըմ կնգա կուշտը, ասըմ ա.— Ախչի, մարթդ սհե մի բանի վրա մարջ ա գալի, էդ ո՞րդի ունի էդ ձմերուկը տարու էս չախին, որ ասըմ ա։
Թե ասըմ ա.— Մարթս ինձ բան չի ասել։

Ասըմ ա.— Որ գա տուն հա, հլա հարցրու, իմացի։
Մարթը տուն ա գնըմ, կնիկն ասըմ ա.— Այ մարթ, էդ ի՞նչ ես գեղամիչըմը հայ-հայը գցել, թե տարու էս չախին դու թաղը վրեն ձմերուկ կարաս բերել, էդ ո՞րդի ունիս, որ մարջ ես գալի։
Ասըմ ա.— Այ կնիկ, հրե փլան բաղնըսատեղը տեհա, մարջ եմ գալի, բալի մի քանի շահի տան, գնամ բերեմ։
Գալիս ա գեղամեչը թե չէ՝ էն տղեն վազ ա տալի դրա կնգա կուշտը։— Ասա՞վ։
Թե՝ ասավ։
Թե՝ որդի՞ ա։
Թե՝ փլան բաղնըսատեղը։
Թե.— Դե ես կերթամ մարջ կունիմ հետը, կասեմ— թե բերի, կնիկդ իմն ա, թե բերի ոչ՝ ինչ ուզըմ ես՝ տամ։
Թե՝ դե, հա։
Գալիս ա մարջ գալի, ասըմ ա.— Էդ խու ես էլ կբերեմ։
Թե՝ դե մարշ գանք։
Թե. ասավ.— Թե ես տարա, ինչ բանի վրա քու տանը ձեռս վրեն դրի, թեգուզ կնիկդ էլ ըլի— իմն ա։
Նա էլ մարթ ա էլի, գլխի չի ըլըմ, թե շան գլուխը որդի ա թաղված, ասըմ ա.— Լավ։
Մարջ են գալի, նախագահով-բանով հաստատըմ են, սա գնըմ ա էդ ձմերուկը բերըմ։
Էս մարթը միտկն արավ, միտկն արավ, էն Դիվանդա Փալուլը միտն ընգավ։
Ասավ.— Տղեք, ինձ իրեք օր մլուլ տվեք։
Մի իրեք օր դրան մլուլ են տալի։ Դա վի կացավ, գնաց Հախպատ։
Ասավ.— Տղեք, Դիվանդա Փալուլի տունը ո՞րն ա։
Ասին.— Էն ա։
Գնացին նրա տուն, վասմուհալն ասավ։
Դիվանդա Փալուլը դե մի խելոք, մեզ նման խեղճերի համար դարդ անող մարթ էր, ասավ.— Այ տղա, էտա կնիկդ տանըմ ա։ Կգնաս քու գլխատան կտերը աղուն կփռես, տան միջով գլխատան ծակիցը նարդիվան կդնես, կնգանդ աղունի կշտին կնստացնես։
Էկավ տհենց էլ արավ։ Հմի նախագահով բանով գալ տին, որ տենան էդ տղեն ինչ ա տանըմ մարջի տեղ։
Գալիս են, կնիկը կտերը աղունի կշտին նստած ա ըլըմ, ասըմ են.— Դե ընչի վրա ձեռդ դնես, էն տիս տանիլ։ Դա մի ոտը դնըմ ա նարդիվանի վրա, մինն էլ փոխելիս՝ ձեռով բռնըմ ա, որ վեր չընգնի։
Ասըմ են.— Օհո, դե ըտի կացի, ասել ես ինչ բան բռնեմ, էն իմն ա,— նարդիվանը բռնեցիր, դե վեկալ տար։
Ըտի նոր նա էշ ա դառնըմ, նարդիվանը շալակն են տալի, ղրգըմ։ Էդ ա ըլըմ ու էդ, նրա ոտն էդ տանից կտրըմ են։ Տհենց ա, ով նամարդութին ա անըմ, համ խալխի կնգա հետ թաքուն շնութին ա անըմ, պատիվը ոտկըմ, համ էլ ուզըմ ա կնիկը ձեռիցը խլե, նրան պետք ա կտրատես, նամարդ կնգանն էլ հետը, որ գեշ օրինակ չլին ուրիշնուն։